

בין חיסול לכירסום

אם תימשך האינתיפאדה עשר שנים נוכל להמשיך לעמוד בכך — הדר ראש הממשלה יצחק שמיר בשבוע שעבר, לאחר שנחת ממסעו האסטרטגי "ח"ל".

יצחק רבין שרהיבטחון התגנדר, בהזרמות אחרת, שאפילו אם האינתיפאדה תימשך שלושים שנה נזקיה האנושיים יהיו פחות חמורים מאלה של מלחמת לבנון. עולה, אם כן, מדבריהם שמדינת ישראל יכולה לחיות עם המצב הזה שנים רבות. כמובן שקשה מאוד להתווכח עם אנשים הטוענים שהם כלי-כך מרחיקי ראות, לטווח של 10-30 שנה. וכבר נאמר למי ניתנה הנבואה לאחר חורבן הבית.

לכן, כדי לבחון את הערכותיהם לעתיד של שמיר ורבין, אין דרך אחרת אלא להסתכל אחורה. לנסות ולנתח כמה מהנזקים שגרמה

הכיפורים על אלופי הצבא. הפעם, כעניין מחיל הכוננות ב-1987, יש בתיקים הסודיים של משרד הבטחון ומשרד ראש הממשלה מספיק מסמכים כדי להבהיר את אחריותם של שמיר, רבין, בראש ובראשונה.

ההתעלמות מהאזהרות המודיעיניות נבעה מדרך עבודתם ותפיסת עולמם של השניים. רבין ושמיר האמינו שדי בהיערכות הצבאית-בטחונית הרגילה כדי לטפל בהתפתחות. שאין צורך לנקוט מיד בסירת צעדים לפי תוכנית בדוקה והחלטית — לחיסול האי-לימות באיבה.

מבחינה זו, רבין נהג כאיש צבא מרובע. ואילו שמיר, גם אז — כהיום — פשוט אינו יודע שום דבר. מה זה חשוב אם תחת פיקודו נמצאים המוסר, ובעיקר השב"כ שהוא חיוני לצורך המלחמה בטרוור. העיקר שלא יביאו לו תוכניות והחלטות. למה להחליט

ראשי-ממשלה גולדה מאיר ושר-ביטחון משה דיין גם אצלם הושלכו הידעות לפח והמלחמה פרצה

האלימות הפלשתינאית, במלאת שנתיים להשתוללותה חסרת-הרחמים.

מודיעין בפח

חודשיים-שלושה לפני שפרצה ה-אינתיפאדה, הוזהרו ראשי-הממשלה ושר-הבטחון שהמצב בירושלים, ביהודה ושומרון ובחבל עזה הולך ומחמיר. גורמי בטחון מוסמכים הבהירו לשניים, על-ידי נתונים, שמות, מקומות, מספרים — ש"אנתנו" — כלומר מדינת ישראל "מנהלים קרב מאסף" נגד ארגוני הטרור של אש"ף והאחרים, כשמרכז פעילותם בכירה עצמה — בירושלים.

אבל ממש כמו בערב יום הכיפורים 1973 כך בספטמבר-אוקטובר 1987 הושלכו הידיעות המודיעיניות הללו לפח, למרות ששמיר ורבין שמעו אותן במראזונים וקראו אותן במרעייניהם.

לא נאמר שם שהאלימות תפרוץ ביום מסוים או במקומות מסויימים. אבל נאמר לשניים במפורש שהקרקע בשלה להתפרצות פלשתינאית קטנה או אחרת.

כמובן שאיש לא תאר לעצמו שהמדובר במימדים של מה שידועה כיום האינתיפאדה. אבל החשוב הוא שלמרות הידיעות החמורות שמייבין לא הורו על נקיטת צעדים. ממש כפי שב-1973, לכל המאוחר ב-25 בספטמבר, אמרו הידיעות מבלי לנקוט בתיארוך, שמצריים עומדת לצאת למלחמה בקרב, אך הצמרת התעלמה.

אילו שמיר ורבין היו נשפטים אפילו לפי הקריטריונים של אגרנט — הם הייכים לצאת חייבים, על התעלמות מאזהרות המודיעין ועדיין אני זוכר היטב כיצד מתח רבין באוני, בביתו ברמת-אביב, ביקורת חריפה על שוועדת אגרנט "ניקתה" את שר הבטחון משה דיין והטילה את כל האחריות למחדל של

שפיקוח הדמים ההרדית שעלתה בחייהם של יהודים רבים, בהתאמלותם כנכים, בחיי מאות פלשתינאים, ובפציעתם של אלפים מהם. להחזיר את הבטחון על כנו, שהיה גם מחזיר לישראל את כח ההרתעה, כדי למנוע את המלחמה ואף לסלול את הדרך למו"מ מדיני.

אלא ששמיר, בגלל תפיסת עולמו המוגבלת, ועוד יותר מכך, עקב אחיזתו בשאריית כוחותיו בשלטון, מעדיף לראות את הדברים כפי שהציגו אותם קצינים, כמו האלוף עמרם

מצנע והרמטכ"ל דן שומרון באמצעות שר הבטחון יצחק רבין. גישה זו, בפשטנותה האטומה, הובאה כך על-ידי שומרון שביחה עם ראש הממשלה שמיר, כשהתברר שהמטכ"ל נכשל בהתמורדות עם האלימות. אין לנו בעייה לחסל את האינתיפאדה, להשתמש במלוא הכח של צה"ל, להפציץ ולהרוס. אבל מכיוון שכולנו לא יכולים להרשות לעצמנו לנהוג כך, בשיטה של חיסול והשמדה — הרי צה"ל פועל טיפין טיפין ולשיעוריו. כך שגם יהרגו במחבלים, וגם יהיה נסבל מבחינת דעת הקהל בישראל ובעולם, ואף "יפחית את נפח האי-לימות הפלשתינאית".

כלומר, הצמרת הצבאית — אף לאחר שמצנע נשלח, כפרס כולו, להשתלם בכוסטון — הציגה לרבין ושמיר שתי אפשרויות: חיסול הטרור, או כירסום בו. כאילו שאין דרך ביניים, של פעולות מיוחדות, ושיטות יוצאות-דופן בהן הצטיין צה"ל בעבר.

ראשי-ממשלה שמיר ושר-ביטחון רבין משושי-הסכנה של העם מורדמים, כמו בשואה

ראשי-ממשלה שמיר ושר-ביטחון רבין משושי-הסכנה של העם מורדמים, כמו בשואה

וואות החוזרות שעושים בכל מקום ובכל הזרמות בין ישראל וגרמניה הנאצית, ובין ארגוני המחתרת היהודיים של טרוו-המדינה, לבין אש"ף.

מעל לכל — בכל יום בו ממיסכים שמיר ורבין למחדל מול הטרור הפלשתינאי, מתי כרסם כושר העמידה של הישראלי המצוי, נאכלת ונשברת אספאט רוחו. ואולי זה הנזק החמור ביותר לטווח ארוך. אין ברירה, צריך לוותר" אומר הישראלי המיואש.

הדינמיקה של השואה

רבים מאיתנו, שנולדנו כאן, קשה היה במשך שנים להבין כיצד זה לא נתעוררו יהודי אירופה בזמן מול הסכנה ההיטלריסטית שעלתה כבר בסוף שנות ה-20, ובמיוחד מן הרגע בו עלה "הפיהרר" לשלטון ב-1933. ברור לחלוטין, כיום לפחות, שההנהגה היהודית הרדימה את הדברים הנוראים והמתועבים ביותר. תמיד היה לגנאים היהודים הסגר ותירוד, בגרמניה עצמה, וברחבי הקהילות היהודיות האדירות באירופה, מבוראפשט ועד ורשה.

והיה תזכורת לכך שהארם, ובמיוחד היהודי המצוי, מוכן להסתגל למצב החמור ביותר, מה עוד שיש משהו שמסביר לו שיכול להיות הרבה יותר גרוע. תוך שמירת כל הפרופורציות, ורק לצורך המחשת השגוען שבשיטה — זה בריוק מה שקורה בארץ-ישראל בשנתיים האחרונות.

שמיר בראש ובראשונה, וגם רבין כצורה הרבה יותר משכנעת, אחראים להרדמה אישית ושיטתית של משושי-הסכנה של העם. להרגילו להסתגל מיום ליום לסייבטחון נמוך יותר, כאשר התקשורת ברובה ממלאה בטררגיה הזאת תפקיד של מקהלה נאמנה: "צריך ללמוד לחיות עם הטרור".

לכן, אם רבין ושמיר היודעים את האמת המרה, מחפיים עליה בכך שהם מבטיחים לכם שניתן שלושים, או עשר שנים, לחיות עם האינתיפאדה, (ושאחרת הם היו צריכים להת-פטר) תאמרו להם: זה כבר שנתיים יותר מדי! ואם הבחירה היא בין המשך הכירסום בעם לבין כירסום מיידי בהם ומשטרותיהם, הרי תעדיפו את האפשרות השנייה

אוגודות צה"ל נשחקות

בכירסום קיים. לא אצל הפלשתינאים, אלא אצל היהודים. מאחר ושמיר, מתוך נוחות אישית ופוליטית, נשבה בקונספציית רבין, שהוא מצידו נפל שבוי ידיו מטכ"ל כושל ומכשיל, כורסמו בשנתיים האחרונות בזה אחר זה יסודות הבטחון, המדיניות, הדיפלומטיה, התרחק מעיריות הכרמל והרי הגליל, ומתלאבי עצמה. העקרונות המוסריים של צה"ל, ובעקבותיהם החברה הישראלית כולה, התערערו, כאשר חיילים נאלצו לפתוח באש על נשים וילדים, כאשר דיווחי שקר כאו לחפות על "ירי להבטחת מעצרי-חוקי", וכאשר חיילים הושלכו לכלא על שמילאו פקודות "בלתי חוקיות בעליל" של קצינים בכירים ושר הביטחון עצמו. משרד המפא"ם של דן מרדוד ורדתי ביניים (וזכרים אותה מהאוטובוס)

ולהסתכן כשאפשר לא לעשות כלום? ובל נשכח שב-1987 עדיין הי שמיר עמוק בטרואמה שכפסע היה בינו לבין הסתכנות, עם ראש השב"כ המודח אברהם שלום, באחד ריות לחיסול המחבלים באוטובוס 300. רק עורכי דיין ממולחים ומאניפולציות פוליטיות חילצו את שמיר מהעניין — אבל זהו כבר סיפור נפרד, מרתק, וגם מבחיל.

שמיר בונה על

המלחמה הבאה

גישה הפאסיבית, הגולמנית הזאת, הוסיף שמיר את השקפת עולמו השרית, כדי שלא להשתמש במיליה בוטה. בין כה וכה, לחש למקורביו, בסופו של דבר תהיה מלחמה נוספת עם הערבים ועם הפלשתינאים. ואז נתחשבן עימם. נגרש אותם. זהו הגרעין הקשה של עולמו הפנימי של שמיר. עוד פסוק-זהב שלו בנוסף לזה שלחש לשמעון שיפר, כתבנו המדיני, ש"למען ארץ ישראל אפשר לשקר", כולל ליהודים ובעיקר להם, כמסתבר.

תפיסה פסולה-מיטודה זו של שמיר היא בעצם אביאבות הטומאה של שנתיים רצופות אלימות פלשתינאית. תפיסה הבנויה על הצלה, גאולה כביכול, כתוצאה מקטטטרופה. מלחמה! שמיר ממתין למלחמה שביני-תיים לא באה. במקומה באה הקות דם אישית, שאת מחיריה משלמים וישלמו בראש וראשונה היהודים.

מנהיג אמיתי ואחראי קם לעצור בעד מצב כזה, למנוע את התהליך המוביל בסופו של דבר, אפילו לפי תפיסתו (הערכתו) (תקותו?) למלחמה. לשם כך ררושה יזומה בכל התחומים, ואישית — בתחום המבצעי, לחיסול הטרור והאלימות. להפסיק את